

Cirkulärnr: 1995:213
Diariernr: 1995/3411
Handläggare: Ingrid Söderström
Sektion/Enhet: Vård och Omsorg
Datum: 1995-12-06
Mottagare: Kommunstyrelsen
Äldreomsorg
Omsorgs- och handikappfrågor
Individ- och familjeomsorgen
Barn och ungdom
Rubrik: Kostnader för den statliga assistansutredningen (SOU
1995:126)

Vård och Omsorg
Ingrid Söderström,

1995-12-06

Kommunstyrelsen
Äldreomsorg
Omsorgs- och handikappfrågor
Individ- och familjeomsorgen
Barn och ungdom

Kostnader för den statliga assistansutredningen (SOU 1995:126)

Assistansutredningen har avlämnat betänkandet (SOU 1995:126) Kostnader för den statliga assistansersättningen till regeringen. Utredaren har haft i uppdrag att redovisa förslag till alternativa åtgärder som begränsar kostnadsutvecklingen och förbättrar kostnadskontrollen. Utgångspunkten har varit att den årliga kostnaden för staten för assistansersättningen inte får överstiga 2 850 Mkr, vilket innebär neddragningar med ca 900 Mkr.

Den särskilda utredaren konstaterar att kommunerna får ökade kostnader med ca 60% för vissa av de besparingar som görs i statens assistansanslag, eftersom kommunerna måste tillhandahålla insatser enligt LSS eller SoL i stället. Det innebär att den besparing som anges i direktiven måste uppgå till ett betydligt högre belopp för att kompensera kommunerna enligt finansieringsprincipen. Utredaren konstaterar också att det inte går att spara så mycket som föreslagits utan att det innebär försämringar för de funktionshindrade. I betänkandet redovisas ett antal förslag till vilka utredaren ej tar ställning.

Besparingsförslag

Vi redovisar här i korthet de besparingar som föreslagits av utredningen:

- Ersättningen per timme schabloniseras och sänks till 145 kronor i 1995 års priser. Statens bruttobesparing blir 416 Mkr.
- Aktivitetsersättningen för anhöriga hushållsmedlemmar som är personliga assistenter reduceras till hälften av aktivitetsersättningen för icke-anhöriga. Statens besparing blir 4 Mkr.
- Den enskildes rätt till personlig assistans inträder först vid ett hjälpbehov som uppgår till mer än 40 timmar per vecka. Statens kostnader minskar med 417 Mkr medan kommunernas ökar med 282 Mkr. Kommunernas kostnader för personlig assistans enligt LSS antas minska från 185 Mkr till 123 Mkr. Summa nettobesparingar blir 197 Mkr.
- Barn under 16 år undantas från rätten till personlig assistans. Statens besparing blir 448 Mkr medan kommunernas kostnader ökar med 296 Mkr. Netto-besparingen blir 152 Mkr.
- Rätten till personlig assistans i grund- och gymnasieskola (inklusive särskola), daglig verksamhet och barnomsorg upphör. Statens besparing är 119 Mkr. Ingen kommunal kostnadsökning beaktas. Dessutom kommer ett antal personer att mista rätten till personlig assistans eftersom deras sammanlagda behov av assistans därmed understiger 40 timmar. Den statliga besparingen blir 43 Mkr medan kommunernas kostnader ökar med 29 Mkr. Summa nettobesparingar blir 133 Mkr.

I utredningen redovisas också olika möjligheter att avgränsa och förtydliga den enskildes rätt till personlig assistans. Dessa förslag som inte kostnadsberäknats är,

- * anhörigas ansvar för det gemensamma hushållet betonas starkare i lagstiftningen
- * innehållet i begreppet "personlig assistans" definieras i lagstiftningen som en insats som tillgodoser behov av personlig praktisk hjälp
- * tillämpningen av det sk nålsögat bekräftas
- * de särskilda kraven för bedömning av barns behov uttrycks i lagen.

Enligt utredaren är skälen starka för att kommunen skall bli huvudman för all personlig assistans om en framtida kostnadskontroll och kostnadseffektivitet skall kunna säkerställas. Detta innebär att insatsen personlig assistans helt skulle regleras i LSS och att lagen om assistansersättning (LASS) upphör. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 1996.

Särskilt yttrande från Svenska Kommunförbundets sakkunniga

Kommunförbundets sakkunniga, Andreas Hagnell och Ingrid Kennborn, framhåller i sitt särskilda yttrande, att av de föreslagna besparingarna på 900 Mkr kommer kostnader motsvarande ca 600 Mkr att övervältras på kommunerna;

- en sänkt timersättning enligt förslaget innebär en direkt övervältring av kostnader på kommunerna. Den föreslagna nivån på 145 kr understiger de genomsnittliga kostnaderna 1995 och motsvarar heller inte det belopp som staten drog in från kommunerna 1994. Ersättningen för administrativa kostnader kan enligt Kommunförbundets beräkningar endast sänkas till ca 20 kr. Därmed blir genomsnittskostnaden drygt 160 kr per timme.

- en slopad rätt till personlig assistans för dem som har behov understigande 40 timmar i veckan samt för barn under 16 år och de besparingar som skulle bli följden förutsätter att kommunernas alternativkostnader endast blir 60 % av statens nuvarande kostnader. Kommunförbundet bedömer att kommunens kostnader mer troligt motsvarar 75 % eftersom behovet av stöd förmodligen kommer att tillgodoses genom andra LSS-insatser eller av insatser enligt SoL. Därmed blir samhällets besparing ca 200 Mkr snarare än de 350 Mkr som utredaren beräknat.

Dessutom konstateras att sparförslaget på 900 Mkr endast innehåller konkreta sparförslag i form av minskade insatser för ca 40 % av dem som har personlig assistans. Ytterligare sparförslag presenteras i det särskilda yttrandet för att det föreslagna sparbetaget på 900 Mkr ska kunna uppnås utan att kostnader övervältras på kommunerna.

Betänkandet kommer att gå ut på remiss till bl.a. 17 kommuner och tre länsförbund. Möjlighet finns givetvis för andra kommuner och länsförbund att lämna synpunkter på förslagen. Remisstiden pågår till 12 februari och en proposition beräknas föreligga under våren. Betänkandet kan rekvireras från Fritzes Kundtjänst tel 08-690 90 90.

Närmare upplysningar lämnas av Andreas Hagnell tel 08-772 42 50 (ekonomiska beräkningar), Margareta Erman tel 08-772 43 23 eller Ingrid Söderström 08-772 43 42.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Vård och Omsorg

Lennart Jonasson

Ingrid Söderström

